

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11CoCsp/18/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8722200997
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8722200997.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Milana Majerníka v spore žalobkyne: A. B., C. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. XXXX/X, XXX XX E., štátny občan SR, zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: 365.bank, a.s., Dvořákovo nábřeží 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpený: SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, IČO: 36 853 186, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 19Csp/25/2022-177 zo dňa 27. februára 2023, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok súdu prvej inštancie.

Žalobkyňa má nárok vo vzťahu k žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Súd určuje, že zmluvná podmienka v Zmluve o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. 1563205167, zo dňa 29.09.2015, uvedená v časti 3. Poplatky súvisiace s poskytnutým úverom, bod 3.1., v znení: „S poskytnutým úverom Lepšia splátka súvisia nasledujúce poplatky: 1. upomienka po omeškaní splátky: 10,00 EUR 2. upomienka po omeškaní splátky: 25,00 EUR“, je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

Ia. V tejto časti konania je žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške týchto trov.

II. Súd určuje, že zmluvná podmienka v Zmluve o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. 1563205167, zo dňa 29.09.2015, uvedená v časti 5. Záverečné ustanovenia, bod 5.4., v znení: „Právne vzťahy neupravené ZoÚ sa riadia OP, VOP, Reklamačným poriadkom, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť ZoÚ a právnym poriadkom Slovenskej republiky. Dlžník/Spoludlžník sa pred uzatvorením ZoÚ oboznámil s podmienkami Úveru uvedenými vo Formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere, ktorý dostal pred podpisom ZoÚ. Dlžník/Spoludlžník svojim podpisom potvrdzuje, že bol s príslušnými dokumentmi oboznámený a súhlasí s nimi.“, je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

Ila. V tejto časti konania je žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške týchto trov.“

2. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil skutkový stav, podľa ktorého dňa 29.9.2015 bola medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a Poštovou bankou, a.s. ako veriteľom uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. 1563205167, na základe ktorej poskytla banka

žalobkyni spotrebiteľský úver vo výške 3.000,- eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala splácať v 108 mesačných splátkach po 56,60 eur. V deň podpisu Zmluvy bol bankou pripravený a žalobkyňou podpísaný aj Zoznam prevzatých dokumentov, v zmysle ktorého Obchodné podmienky, VPP – RZ a VPP – poistenie úveru mali byť žalobkyni doručené emailom a Všeobecné obchodné podmienky, dohoda o zrážkach zo mzdy, rozhodcovská zmluva, produktová informácia, zoznam dokumentov a zmluva o úvere jej mali byť doručené osobne. Na predmetnom Zozname prevzatých dokumentov zo dňa 29.9.2015 sa nachádza aj vyhlásenie, že sa klient (žalobkyňa) s uvedenými dokumentami oboznámila.

3. Zmluvou o postúpení pohľadávok č. I/2019 zo dňa 2.5.2019 bola pohľadávka Poštovej banky, a.s. postúpená z banky na spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o.. Žalovaný namietal svoju pasívnu legitimitáciu v tomto súdnom spore, súd prvej inštancie mal však za to, že žalovaný je v predmetnom súdnom konaní pasívne legitimovaným subjektom. Predmetom postúpenia bola len určitá pohľadávka, t.j. právo na plnenie od dlžníka, nie však celý záväzkový vzťah. Postúpením pohľadávky zo Zmluvy nedošlo k prevodu práv alebo povinností, ktoré sú predmetom tohto konania, teda určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok v Zmluve, toto teda nezodpovedá predmetu postúpenia uvedeného či v oznámení o postúpení alebo v samotnej zmluve o postúpení pohľadávok. Vzhľadom na charakter uplatnených nárokov podanou žalobou nie je možné sa ich domáhať od odlišného subjektu, ako je žalovaný, ktorý je porušiteľom noriem spotrebiteľského práva a tvorcom zmluvnej dokumentácie. Predmetnú Zmluvu koncipoval žalovaný. Ide o formulárovú, vopred pripravenú Zmluvu.

4. Pokiaľ ide o určenie zmluvnej podmienky v Zmluve o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. 1563205167 zo dňa 29.9.2015 uvedená v časti 3. Poplatky súvisiace s poskytnutým úverom, bod 3.1 v znení: „S poskytnutým úverom Lepšia splátka súvisia nasledujúce poplatky: 1. upomienka po omeškaní splátky: 10,00 EUR 2. upomienka po omeškaní splátky: 25,00 EUR“, súd prvej inštancie určil, že je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Vo vzťahu k tejto zmluvnej podmienke už bolo súdmi vyslovené, že takéto poplatky majú jednoznačne sankčný charakter, nie je za ne ani poskytované protiplnenie, čo treba považovať za neprijateľné. Je irelevantné, či žalovaný vystavil, alebo nevystavil žalovanej upomienky, a či za ne účtoval v Zmluve uvedené poplatky. Relevantné pre súdne rozhodnutie je to, že takéto podmienky vo formulárovej, žalovaným pripravenej Zmluve zakotvené boli. Je neprijateľné, aby spotrebiteľ znášal akékoľvek výdavky dodávateľa, ktoré mu môžu vzniknúť s vymáhaním pohľadávky, pričom on sám si ich určil pevnou sumou vopred. Výšku týchto poplatkov žalovaný žiadnym spôsobom neodôvodnil, preto ich požadovanie od spotrebiteľa odporuje dobrým mravom. (rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/137/2016 zo dňa 3.10.2016, Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 15CoCsp/23/2020 z 11.2.2021, Rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 22CoCsp/18/2021 z 29.6.2021, či rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 18CoCsp/36/2020 z 28.9.2021).

5. Pokiaľ ide o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v Zmluve o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. 1563205167, zo dňa 29.09.2015, uvedenej v časti 5. Záverečné ustanovenia, bod 5.4., v znení: „Právne vzťahy neupravené ZoÚ sa riadia OP, VOP, Reklamačným poriadkom, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť ZoÚ a právnym poriadkom Slovenskej republiky. Dlžník/Spoludlžník sa pred uzatvorením ZoÚ oboznámil s podmienkami Úveru uvedenými vo Formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere, ktorý dostal pred podpisom ZoÚ. Dlžník/Spoludlžník svojím podpisom potvrdzuje, že bol s príslušnými dokumentmi oboznámený a súhlasí s nimi.“, tak aj táto podmienka už bola tiež okrem iného aj vo vzťahu k žalovanému vyhlásená za neprijateľnú, ale rovnako aj vo vzťahu k iným subjektom. Žalobkyňa namietala fyzické predloženie dokumentov a možnosť oboznámiť sa s nimi s tým, že ani doručenie e-mailom preukázané nebolo. Zoznam prevzatých dokumentov z 29.9.2015, ktorý žalovaný súdu predložil, bol podpísaný žalobkyňou dňa 29.9.2015 pri podpise Zmluvy, pričom zo znenia napadnutého ustanovenia vyplýva, že žalovaný jej mal dokumenty predložiť ešte pred podpisom a navyše sa s nimi aj mala oboznámiť. Predmetná Zmluva spolu s ďalšími dokumentmi (súdu boli predložené aj Obchodné podmienky pre spotrebiteľské úvery, Všeobecné obchodné podmienky, Sadzobník poplatkov) obsahuje množstvo ustanovení vymedzených na mnohých stranách. Oboznámenie sa s takýmto počtom zmluvných podmienok predstavuje aj pre nadpriemerný subjekt práva veľmi náročnú úlohu a už samotné prečítanie predmetných ustanovení zaberie množstvo času, nehovoriac o ich náležitom objasnení a vysvetlení. Predmetná zmluvná podmienka bola priamo vo vzťahu k žalovanému vyhlásená za neprijateľnú, a to napr. rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 9Csp/18/2020 zo dňa 25.5.2020, rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 16Csp/66/2020 zo dňa 6.10.2020 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 7CoCsp/46/2021-138 zo dňa 13.12.2021 ,či rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 19Csp/9/2020 zo dňa 4.3.2021. Existuje

ale množstvo ďalších súdnych rozhodnutí na podporu právneho názoru o neprijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky, a to aj vo vzťahu k iným subjektom, ako je žalovaný, napr. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 7CoCsp/46/2021-138 zo dňa 13.12.2021. Súd prvej inštancie poukázal aj na stanovisko Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktík predávajúcich pri Ministerstve spravodlivosti SR, zo dňa 24.1.2017, ktorý posudzoval obdobnú zmluvu žalovaného.

6. Žalovaný so žalobkyňou uzavrel formulárovú, vopred pripravenú Zmluvu, namietané zmluvné podmienky so žalobkyňou individuálne nedojednal a tieto zmluvné podmienky spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa. Všetky boli zakomponované do zmluvných dojednaní na vopred pripravenom tlačive zo strany žalovaného, v ktorom sa nič nevypíňalo, žalobkyňa ich nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť, sú navyše obsiahnuté v spleti textu medzi viacerými ustanoveniami, teda v podstate „stratené“ v ostatnom texte.

7. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, ods. 2 CSP tak, že vzhľadom na úspech žalobkyne v konaní, jej súd priznal nárok na plnú náhradu trov konania.

8. V zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný proti rozsudku v celom rozsahu a domáha sa, aby ho Krajský súd v Prešove zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanému voči žalobkyni nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu, a to z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 365 ods. 1 písm. b) CSP], konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 365 ods. 1 písm. d) CSP], súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 365 ods. 1 písm. f) CSP] a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP].

9. Podľa názoru žalovaného, súd prvej inštancie nezohľadnil, že žalovaný preukázal, že žalobca od začiatku sporu klamal, keďže neuviedol rozhodujúce skutočnosti (riadne doručenie celej zmluvnej dokumentácie žalobcovi, s ktorou sa žalobca oboznámil) pravdivo a úplne podľa kogentných procesných ustanovení § 132 ods. 1 CSP a § 150 ods. 1 CSP. Žalobkyňa vo svojej výpovedi na pojednávaní zo dňa 27.2.2023 uviedla na otázku žalovaného, čo ju viedlo k podaniu žaloby, že pri podpísaní zmluvy nebola oboznámená so všetkými podmienkami, neboli jej dané všeobecné podmienky, hoci žalovaný predložil súdu viaceré listinné dôkazy, vlastnoručne podpísané žalobcom, ktorými disponuje aj sám žalobca, a z ktorých preukázateľne vyplýva, že o poplatkoch a súvisiacej dokumentácii bola oboznámená, vedela o nej, súhlasila s ňou a bola jej riadne doručená. Formulár pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka zo dňa 29.9.2015 je vlastnoručne podpísaný žiadateľom úveru – žalobkyňou. Celá úverová dokumentácia, bola osobne prevzatá žiadateľom úveru - žalobkyňou, čo opäť deklarovala svojím vlastnoručným podpisom.

10. Žalovaný od začiatku konania namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie na jeho strane. Keďže žalovaný v roku 2019 postúpil pohľadávku zo zmluvy o úvere ešte pred začatím tohto konania v súlade s § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka, žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný v tomto spore. Právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným, ktorý bol pôvodne založený zmluvou o úvere, už netrvá. Tieto závery vyplývajú aj z rozhodovacej praxe súdov, kde súdy v totožných sporoch procesne správne prihliadali na to, že po postúpení pohľadávky je pasívne vecne legitimovaným subjektom - postúpnik (resp. aktuálny veriteľ úverovej pohľadávky), ktorý de iure zodpovedá za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi v intenciách § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Žalovaný trvá na tom, že v danom prípade žalobkyňa konala v rozpore s dobrými mravmi, resp. v danom prípade mohlo ísť až o šikanózný výkon práva z jej strany.

11. K určení neprijateľnosti zmluvných podmienok žalovaný uviedol, že zákon (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka) explicitne ustanovuje, že o neprijateľnú zmluvnú podmienku ide iba v prípade, ak spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Napriek tomu žalobca ani len nenaznačil v čom mala byť namietaným zmluvným ustanovením ukrátený na svojich právach. Žalobca v tomto smere nepreukázal, že by mu žalovaný zasielal upomienky za omeškanie splátok, k čomu ani neexistoval relevantný dôvod, keďže žalobca bol po celú dobu

trvania zmluvného vzťahu platobne disciplinovaný. Poplatky za upomienky s vopred stanovenou sumou preventívne pôsobia na úverového dlžníka, aby ten splácal riadne a včas mesačné splátky podľa určeného rozpisu a dodržiaval zásadu pacta sunt servanda. Poplatok za vystavenie upomienky (resp. za vymáhanie úveru) je v bankovej praxi bežne účtovaným poplatkom. Účtuje ho nielen žalobca, ale aj iné banky pôsobiace na území Slovenskej republiky. Rozhodnutie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia nenapĺňa požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu, čím došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces.

12. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. K určení neprijateľnosti zmluvných podmienok poukázala na publikáciu, Števíček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015, 635 – 636 s., podľa ktorej „Ak by však dodávateľ opätovne uplatnil žalobou plnenie na základe tej istej neprijateľnej podmienky, pre ktorú mu už súd raz plnenie z takejto zmluvnej podmienky nepriznal, súd mu žalobu bez ďalšieho môže zamietnuť a nemusí už opätovne zdôvodňovať neprímeranosť zmluvnej podmienky. Stačí poukázať už na právoplatný rozsudok súdu. Súd nemôže priznať ochranu dodávateľovi, ak sa domáha plnenie v rozpore so zákonom.“, čo podľa názoru žalobkyne, analogicky platí aj v prípadoch, ak súd už o neprijateľnosti danej zmluvnej podmienky rozhodol, na základe žaloby podanej spotrebiteľom.

13. K námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, žalobkyňa vo svojom vyjadrení uviedla, že skutočnosť, že žalovaný úver zo spotrebiteľskej zmluvy postúpil svojmu právnomu nástupcovi, žalovaného ako „autora a tvorcu“ NZP vzhľadom na merito sporu neliberuje a nezbavuje zodpovednosti za porušenie svojich zákonných povinností. Je zrejme, že žalovaný je zmluvnou stranou hmotnoprávneho vzťahu.

14. Poplatok za upomienky predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože požaduje od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprímerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku. V konkrétnom prípade to predstavuje až cca 62 % z mesačnej splátky, a to za akékoľvek omeškanie, hoci aj 1 cent. V prípade poplatku za upomienky sa jedná o zmluvnú podmienku, ktorá nebola vôbec individuálne dojednaná a navyše spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože od neho požaduje neprímerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením pohľadávky. Poplatok umožňuje získať na úkor spotrebiteľa majetkový prospech, keďže žalovaný požaduje paušálne plnenie nad rámec skutočných a účelných výdavkov. Je irelevantné a zároveň klamlivé tvrdenie žalovaného, že poplatok žalobkyne neúčtoval. Žalovaný vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru pre omeškanie splátok, preto je taktiež zavádzajúce, že ani jej nemal byť účtovaný poplatok pre platobnú disciplínu. Samotné dojednanie a zakomponovanie poplatku do Zmluvy značí, že tento bol voči žalobkyne uplatnený. Poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 7Cdo/149/2020, z 24.8.2022, podľa ktorého súd rozhodne o neprijateľnosti zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, aj keď ide o zmluvnú podmienku, ktorá je v dobe rozhodovania súdu už neplatná a aj keď už nie je používaná.

15. Taktiež je neprijateľné, aby bolo na spotrebiteľa štandardnou zmluvnou podmienkou prenášané dôkazné bremeno oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a splnenia si zákonných povinností veriteľa. Priemerný spotrebiteľ ani nemusí byť znalý povinností, ktoré veriteľovi ukladá zákon. Ide jednoznačne o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá má za následok, že na spotrebiteľa je de facto prenášané dôkazné bremeno v otázke riadneho oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami, čo má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potencióálnemu uplatneniu jeho práv na súde a u iných štátnych orgánov. Spotrebiteľ už len v dôsledku predmetnej zmluvnej podmienky môže byť odradený od prípadného podania podnetov alebo návrhov štátnym orgánom, t.j. existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že zmluvná podmienka spotrebiteľa ovplyvní pri uplatňovaní jeho práv, resp. u spotrebiteľa vyvolá dojem nemožnosti dovolávať sa súdnej ochrany vychádzajúc z domnienky, že si zmluvné podmienky prečítal, porozumel im a prehlásil, že bol s nimi oboznámený a vyslovil s nimi súhlas. Zmluvná podmienka je z uvedených dôvodov neprijateľná podľa generálnej klauzuly § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalovaný však nijako nepreukázal nepochybné fyzické predloženie Obchodných podmienok. Zákonodarca novelizáciou tzv. čierneho zoznamu neprijateľných zmluvných podmienok doplnil ustanovenia 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné zmluvné podmienky sa považujú ustanovenia, ktoré obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosti niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný

vzťah, mala niest' iná zmluvná strana. Navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť. Žalobkyňa si uplatnila náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

16. K vyjadreniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný. V celom rozsahu zotrváva na svojich predošlých vyjadreniach (ústnych/písomných) a na podanom odvolaní, ako aj označených odvolacích dôvodoch [§ 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP], ktoré pomerne rozsiahlo a vecne odôvodnil. Žalovaný sa domáha, aby Krajský súd Prešov vyhovel podanému odvolaniu, t.j. aby žalobu zamietol v celom rozsahu a priznal žalovanému proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

17. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd, príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

18. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne na určenie neprijateľných zmluvných podmienok v Zmluve o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. 1563205167 zo dňa 29.9.2015 v súlade s § 53a Občianskeho zákonníka, § 298 ods. 2 CSP a § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z..

19. Podľa § 383 CSP, odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

20. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

21. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravoval Občiansky zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy v ustanovení § 52. Podľa tohto ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

22. Posudzovaný právny vzťah účastníkov konania je od svojho vzniku právnym vzťahom založeným typovou spotrebiteľskou zmluvou upravenou špeciálnym právnym predpisom, a to zákonom o spotrebiteľských úveroch. Žalovaný bol od uzatvorenia zmluvy v postavení dodávateľa a žalobca v postavení spotrebiteľa. Žalobkyňa zmluvné podmienky nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť. Právny vzťah účastníkov konania preto správne súd posúdil podľa noriem spotrebiteľského práva, a to podľa osobitného právneho predpisu zákona o spotrebiteľských úveroch a všeobecného právneho predpisu Občianskeho zákonníka.

23. Pokiaľ ide určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 298 Civilného sporového poriadku, ktoré umožňuje súdu v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie

tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

24. Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

25. Čo sa týka prípustnosti žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a opodstatnenosti nároku žalobkyne domáhajúcej sa tohto určenia aj po troch rokoch od postúpenia pohľadávky na postupníka, súd pripúšťa, že určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez vízie, či identifikácie následkov a potenciálneho prínosu, ktoré môžu reálne mať svoj pôvod v rozhodnutí súdu, sa môže javiť ako neúčelné a neopodstatnené. Vychádzajúc z ustanovení zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa je však v každom prípade daný naliehavý právny záujem spotrebiteľov na určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, a to bez toho, aby ho bolo potrebné osobitným spôsobom preukazovať, pretože tento vyplýva priamo z citovaného § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. V tomto smere odvolací súd poukazuje aj na princíp právnej istoty zakomponovaný v čl. 2 ods. 2 CSP a právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. v rozhodnutí sp.zn. 6Cdo/127/2017 z dňa 30. januára 2019, podľa ktorého v prípade o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie (na strane žalobcov) nemá právny význam zánik záväzku splnením dlhu (nie vždy splnenie dlhu má za následok zánik celého právneho vzťahu), je žaloba žalobkyne opodstatnená a prípustná.

26. Z ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy možno vyvodit' povinnosť dodávateľa, podľa ktorej nesmie v spotrebiteľských zmluvách používať neprijateľné podmienky, čomu korešponduje právo spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Ako procesný prostriedok ochrany tu slúži práve žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. V takomto spore je potom nositeľom hmotného oprávnenia, o ktoré v konaní ide, ten subjekt, ktorý vystupuje v zmluve ako spotrebiteľ a nositeľom povinnosti subjekt vystupujúci v zmluve ako dodávateľ. Žalobkyňa je tak nositeľom hmotného oprávnenia, o ktoré v konaní ide, a teda má v tomto konaní vecnú aktívnu legitímáciu. V prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie nemá právny význam ani zánik záväzku splnením dlhu. Podaná žaloba vychádza zo zákonnej požiadavky, podľa ktorej spotrebiteľské zmluvy nesmú zásadne obsahovať neprijateľné zmluvné podmienky. V tomto prípade nejde o nárok z právneho vzťahu, ktorého právnym dôvodom je zmluva, teda nárok vyplývajúci o zmluvy, ale o nárok, ktorý vyplýva priamo zo zákona. V konaní o neprijateľnosť zmluvnej podmienky zánik záväzku splnením nemôže mať žiadny vplyv na žalobkyňou uplatnený nárok a teda ani na jej vecnú legitímáciu. Opačný názor by v podstate znamenal odňatie možnosti spotrebiteľovi domáhať sa práva na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách žalobou na súde, čo odporuje Článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj Smernici Rady č. 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

27. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu Zmluvy o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. 1563205167 zo dňa 29.9.2015 (bod 5 Závěrečné ustanovenia, 5.4), žalobkyňa v tomto právnom úkone potvrdila, že sa oboznámila s obchodnými podmienkami, súhlasila s ich obsahom, prijala návrhy v nich predložené a potvrdila ich prevzatie. Týmto dojednaním sa žalovaný bez akýchkoľvek pochybností snažil preniesť dôkazné bremeno oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a okolnosťami uzavretia úverovej zmluvy na spotrebiteľa. Navyše v tomto ustanovení úverovej zmluvy žalobkyňa prijala ďalšie dokumenty tam vymenované a zároveň potvrdila ich prevzatie. Takéto skryté prenesenie dôkazného bremena má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potencióálnemu uplatneniu jeho práva na súde a u iných štátnych orgánov, nakoľko spotrebiteľ už len v dôsledku takejto zmluvnej podmienky môže byť odradený od prípadného podania podnetov alebo návrhov štátnym orgánom. Existuje preto nezanedbateľné nebezpečenstvo, že dojednaná zmluvná podmienka ovplyvní spotrebiteľa pri uplatňovaní jeho práv, resp. môže u spotrebiteľa vyvolať dojem, že sa nemôže dovolávať súdnej ochrany, keďže platí domnienka, že si zmluvné podmienky prečítal a porozumel im, a to aj vo vzťahu k prijatiu bližšie nešpecifikovaných návrhov a vyslovil s nimi súhlas, v dôsledku čoho spotrebiteľ už len z tohto dôvodu môže byť odradený od prípadného podania žalôb, podnetov alebo návrhov súdom či štátnym

orgánom. Takáto zmluvná podmienka je tak neprijateľná podľa generálnej klauzuly vyplývajúcej z ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

28. Okrem toho, Občiansky zákonník účinný od 1.1.2008 v ust. § 53 ods. 4 písm. l) za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve považoval i ustanovenia, ktoré obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana. Na iné vyhodnotenie takejto neprijateľnej podmienky nie je dôvod ani u zmlúv uzatvorených pred 31.12.2007. Občiansky zákonník účinný do 31.12.2007 len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ust. § 53 vždy spájal sankciu neplatnosti.

29. Odvolací súd sa stotožňuje v celom rozsahu s právnym názorom súdu prvej inštancie v bode 10 odôvodnenia, cit.: „z predmetného zoznamu prevzatých dokumentov, ktorý žalobkyňa podpísala nevyplýva, že tieto listiny aj reálne pred uzavretím zmluvy mala k dispozícii a bola riadne žalovaným poučená a s nimi oboznámená. Spotrebiteľská zmluva uzatvorená medzi ňou a žalovaným má bezpochyby ako už súd uviedol tzv. formulárový charakter. Zo strany žalovaného nebola nijakým spôsobom upozornená na tieto dokumenty, ako ani na ich význam a obsah.“

30. Vo vzťahu k výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky označenej ako sankcie účtované v dôsledku omeškania, týkajúce sa pevne stanovených poplatkov za upomienky a pevne stanovenej zmluvnej pokuty za omeškanie je potrebné dodať, že už v inom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9C/137/2016 zo dňa 3.10.2016 boli tieto podmienky určené za neprijateľnú zmluvnú podmienku. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na ustanovenie § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

31. Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprímerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

32. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že sa jedná o poplatok, ktorý nie je primeraný, predstavuje skrytú sankciu vo vzťahu k žalobkyni. Poplatok umožňuje získať na úkor spotrebiteľa majetkový prospech, keďže žalovaný požaduje paušálne plnenie nad rámec skutočných a účelných výdavkov. Upomienka nemôže mať sankčný charakter. Zmyslom upomienky je upozornenie a súčasne výzva pre dlžníka, aby si dodatočne splnil svoju povinnosť, s plnením ktorej je v omeškaní. Účelom zaslania upomienky nemôže byť získanie majetkového prospechu vo forme finančnej sankcie voči spotrebiteľovi ako dlžníkovi, ktorá by prinášala majetkový prospech dodávateľovi. Náklady spojené s vyhotovením upomienky a jej zasláním sú nepochybne nižšie ako poplatok vo výške 10 eur a druhej upomienky 25 eur. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia).

33. K námietke o nesprávnom právnom posúdení podľa § 365 ods.1 písm. h) CSP odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7Cdo/7/2010). Táto odvolacia námietka naplnená nebola.

34. Vo vzťahu k námietke žalovaného o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie z dôvodu, že právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným, pôvodne založený zmluvou o úvere už netrvá, je neopodstatnená. Zmluvou o postúpení pohľadávky sa z hľadiska jej účinkov vždy prevádza iba konkrétne právo postupcu na plnenie voči dlžníkovi, nie však zmluvný vzťah ako celok. Postupník na základe cesie nevstupuje do základného záväzkového vzťahu s dlžníkom, z ktorého postupovaná pohľadávka vznikla, a ktorého obsah môže tvoriť značný objem práv a povinností, ktoré nie sú postúpením dotknuté. Účastníkom pôvodného záväzkového vzťahu ostáva naďalej postupca.

35. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp.zn. 3Obdo/7/2009 zo dňa 14. októbra 2010 uviedol, že predmetom postúpenia môže byť len určitá pohľadávka, t.j. právo na plnenie od dlžníka, nie však celý záväzkový vzťah, z ktorého pohľadávka vznikla, v ktorom prípade ide už o zmenu zmluvy, a teda zmenu vzájomných práv a povinností tvoriacich obsah záväzku, ktorý predpokladá v zmysle § 493 Občianskeho zákonníka dohodu zmluvných strán.

36. Spotrebiteľská zmluva bola uzatvorená medzi žalobkyňou ako spotrebiteľom a žalovaným ako dodávateľom, na čom nič nemení ani postúpenie pohľadávky, ktorého dôsledok nepredpokladá zánik hmotnoprávneho vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným. Bol to práve žalovaný, ktorý koncipoval celú zmluvu o úvere vrátane nepriateľných zmluvných podmienok, a preto musí znášať aj následok žalobného efektu, a teda je pasívne vecne legitímovaným.

37. Odvolací súd v zmysle vyššie uvádzaných dôvodov rozsudok postupom podľa § 387 CSP ako vecne správny potvrdil.

38. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP podľa procesného výsledku konania. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní plne úspešná, preto má nárok vo vzťahu k žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

39. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).